ORGANIZAREA DEPOZITULUI DE CERAMICĂ

Camelia CHIVU

Muzeul de Artă Populară Constanţa deţine o bogată şi variată colecţie de ceramică, însumând 1650 de piese.

Aceasta acoperă, ca reprezentare geografică, toate provinciile, cu zonele şi centrele de olărit specifice secolelor XIX şi XX, pentru unele centre fiind posibilă şi identificarea personalităţii creative a meşterilor.

Olăria secolului XIX îşi are însemnătatea nu numai prin frumuseţea ei artistică, dar mai cu seamă, prin utilizarea sa ca material documentar istoric. În colecţia muzeului nostru sunt prezentate centre aparţinând secolului al XIX-lea, precum: Valea Izei, Vama-Oaş, Bistriţa, Sibiu, Braşov, Făgăraş, Rădăuţi, Kuty şi Horezu. Centrul Bistriţa ocupă un loc aparte prin cahlele smălţuite de secol XVIII.

Ceramica de Valea Izei, Vama-Oaş, alături de cea de Kuty, sunt caracterizate prin tehnica sgrafitării motivelor florale şi fitomorfe şi dezvăluie aceleaşi rădăcini stilistice bizantine.

Asupra centrelor din Transilvania- Brşov, Făgăraş, Sibiu şi Bistriţa, se resimte influenţa stilistică a atelierelor slovace, boemiene şi olandeze, caracteristică prin ornamentica florală şi avimorfa decorată cu pensula.

Creaţia meşterilor ceramişti din secolul al XX-lea este reprezentată în cadrul colecţiei noastre prin piese ce acoperă întreg arealul geografic, mărturie fiind obiectele din provincii precum: Transilvania, Moldova, Muntenia, Oltenia şi Dobrogea**.**

Centrele transilvănene mai importante, prezente în colecţia muzeului, sunt: Săcel (meşter Tănase Cocean), Baia Mare şi Valea Izei -Maramureş, Vama-Oaş, Bârgău şi Bistriţa, Corund -Harghita, Obârşa -Hunedoara, Vadu Crişului şi Leheceni -Bihor, Bârsa -Arad, Biniş (meşter I. Stepan) -Caraş Severin.

Moldova este reprezentată prin centre ca: Rădăuţi, Marginea -Suceava, Poiana Deleni, Ştefăneşti -Botoşani, Tansa -Iaşi şi Oituz -Bacău.Meşterii italieni din zona Moldovei şi prezenţi în colecţia noastră sunt:Gheorghe Mogopat (Marginea), Constantin Colibaba (Rădăuţi), Ionică Diaconu (Tansa-Iaşi), Gheorghe Corneanu (Ştefăneşti-Botoşani).

Muntenia este prezentată în colecţiile noastre prin următoarele centre: Gheboaia, Pisc-Ilfov, Pucheni -Prahova, Calvini -Buzău, Argeş, iar

Oltenia, prin centrele: Horezu şi Vlădeşti -Vâlcea, Oboga -Olt, Ştefăneşti, Găleşoaia, Târgu - Jiu -Gorj, Şişeşti -Mehedinţi.

Dintre olarii întâlniţi în aceste zone sunt prezenţi următorii: Dumitru Şchiopu (Vlădeşti), Victor şi Eufrosina Vicşoreanu (Horezu), Dumitru Mischiu (Horezu), Stelian şi Aurelia Ogrezeanu (Horezu), Alexandru Tambrea (Horezu), Gheorghe şi Maria Iorga (Horezu), Ion Răducanu (Oboga) şi Grigore Ciungulescu.

În cadrul muzeului nostru, colecţia de ceramică cuprinde următoarele tipuri categoriale: blid, cahlă, cană, canceu, capac, castron, ceainic, ceşti, farfurie, oală, pipă, platou, ploscă, puşculiţă, serviciu de cafea, serviciu de ţuică, sfeşnic, tămâierniţă, tigaie, ulcior, strachină.

Se ştie că ceramica se obţine din materiale prime anorganice naturale, prin tehnologii mai mult sau mai puţin complicate.

Materialele anorganice ridică probleme deosebit de importante de restaurare şi conservare cu referire la manipulare, depozitare şi transport. Piesele care alcătuiesc patrimoniul muzeului sunt obţinute din argilă arsă, angobate şi în cea mai mare parte sunt şi smălţuite. Starea de conservare în care se găsesc piesele muzeistice este determinată în egală măsură de materialele din care sunt făcute şi de condiţiile în care s-au păstrat de-a lungul timpului.

Unele materiale sunt mai perisabile (textile, piele, lemn), altele mai rezistente (ceramica, metal, piatra), dar indiferent de tipul materialului, condiţiile de păstrare au o importanţă covârşitoare pentru starea de conservare a pieselor.

Microclimatul este asigurat prin controlul permanent al factorilor dominanţi, care sunt: umiditatea, temperatura, iluminarea şi compoziţia aerului. Un factor de primă importanţă în cadrul microclimatului este stabilirea condiţiilor, deoarece variaţiile de umiditate şi temperatură sunt extrem de dăunătoare.

Pentru corectarea fluctuaţiilor de temperatură şi umiditate s-a realizat dotarea depozitului de ceramică cu o instalaţie de climatizare cu ajutorul căreia se menţine o temperatură constantă de 18-19°C şi o umiditate cu valori cuprinse între 48 şi 50%.

Instalarea unui sistem de climatizare se impunea şi din alte motive, ştiind că Muzeul de Artă Populară Constanţa este situat în apropierea mării, în special vara, când se resimţeau creşteri ale umidităţii relative datorate în parte şi aerosolilor marini. Aceşti aerosoli sunt extrem de penetranţi, depunându-se pe obiecte şi exercitând o acţiune distructivă asupra lor.Utilizarea unui sistem de climatizare conduce la realizarea şi păstrarea unui microclimat optim pentru cerinţele conservării.

Iluminatul în depozit se face cu lâmpi incandescente ştiind că iluminatul incandescent este cel mai puţin nociv în comparaţie cu cel fluorescent sau cu lumina naturală.

Depozitul de ceramică, deşi este situat la demisolul clădirii, beneficiază de o bună izolare termică.

La reorganizarea depozitului de ceramică s-a ţinut seama de existenţa unui spaţiu adecvat şi a unor moduli de depozitare care corespund cerinţelor conservării. În cadrul depozitului de ceramică sunt plasaţi 8 moduli de depozitare prevăzuţi cu câte 6 poliţe care, după un calcul aproximativ, sunt suficienţi atât pentru depozitarea întregii colecţii de ceramică, cât şi a viitoarelor achiziţii.

La organizarea depozitului de ceramică s-a urmărit respectarea etapelor impuse de normele conservării ştiinţifice: etichetarea obiectelor, măsurarea obiectelor, stabilirea tipurilor morfologice, efectuarea inventarului de colecţie, stabilirea formatelor, stabilirea modului de aşezare a obiectelor, elaborarea catalogului topografic şi a celorlalte forme de organizare a informaţiei de orice natură privind regăsirea obiectelor.

Pe lângă respectarea operaţiei de tipodimensionare s-a urmărit şi depozitarea pieselor ceramice pe centre de olărit şi meşteri populari.

Ţinând cont de faptul că modulii de depozitare sunt fixi (deoarece oferă o stabilitate mai mare şi înlătură ţocurile şi terpidaţiile în momentul identificării unui obiect), stocarea obiectelor s-a făcut prin aşezarea lor în poziţia cea mai stabilă.

Obiectele de tipul străchini - talere sunt stocate mai multe pe aceeaşi poliţă, asigurând o protecţie a decorului cu tampoane de Pulvotex P4, în cazul suprapunerilor, şi o protecţie antiseismică cu benzi elastice care preiau şocurile. dispunerea obiectelor s-a făcut cu respectarea normelor conservării ştiinţifice, asigurând starea de repaos a obiectelor, accesul uşor la oricare obiect fără a afecta starea unuia sau altuia din obiectele aflate în apropiere, identificarea rapidă a obiectelor şi securitatea lor.

Vasele de dimensiuni mari au fost aşezate unele lângă altele, în partea inferioară a modulilor, iar cele de dimensiuni mici în partea superioară.

Se ştie că ceramica este unul dintre materialele rezistente la agenţii fizici, chimici şi biologici. În aceste condiţii modulii de depozitare sunt prevăzuţi cu draperii de pânză pentru a proteja obiectele împotriva prafului şi a luminii, deoarece decorul angobat, nesmălţuit, prezintă o sensibilitate mare la sursele luminoase.

ASPECTE DIN DEPOZITUL DE CERAMICĂ